

ISUS SAMOTNIK

Pojam samoće u Starom zavjetu

U Starom zavjetu samoća se smatra zlom. «*Nije dobro da čovjek bude sam.*» Samoća je zlo zato jer ona predaje siromaha, tuđinca, udovicu i sirotu na milost i nemilost zlikovcima. Kada Izaija govori protiv vjerskog licemjerja napominje: «*Uklonite mi s očiju djela opaka, prestanite zlo činiti! Učite se dobrim djelima: pravdi težite, ugnjetenom pritecite u pomoć, siroti pomozite do pravde, za udovu se zauzmite.*» Bog zahtjeva da se one koji zbog samoće trpe treba zaštititi, a one koji to učine smatra svojim sinovima i miluje ih više nego majka. «*Budi kao otac sirotama, i kao muž budi na pomoć udovicama. I bit ćeš kao sin Svevišnjemu, koji će te ljubiti više nego tvoja majka.*» (Sir 4,10)

Ovdje se svakako govori o samoći koja je uzrokovana socijalnom nepravdom.

No Stari zavjet poznaje i drugu vrstu samoće, a to je samoća zbog grijeha. Samoća otkriva čovjeku njegovo grešno stanje. On tada osjeća poziv na obraćenje. Upravo tome može poslužiti bolest, patnja i prerana smrt. Otkinut od društva ljudi nesretnik prepoznaje sebe u stanju grijeha.

ISUS SAMOTNIK

Isus bijaše neprestano okružen ljudima. Oni su jako mnogo od njega očekivali. Tiskali su se oko njega da na njih stavi ruke i ozdravi ih. Evanđelja izvješćuju o neprestanoj navali ljudi koju je Isus morao izdržati. Pa ipak Isus je bio osamljen (mislim da i mi poznajemo ovo iskustvo – biti u mnoštvu, a opet osamljen). Uvijek se iznova povlačio u osamu. Trebao je samoću da dođe u dodir sa samim sobom i sa svojim izvorom. U osami je doživljavao samoću **udvoje** sa svojim nebeskim Ocem.

Osamljenost u razmišljanju

Isus je često osjećao ovu osamljenost u razmišljanju. Učenici su ga uvijek iznova krivo interpretirali. Nisu shvaćali što misli.

Sjetimo se samo zgrade iz Matejevog evanđelja kada je Isus sa svojim učenicima ulazio u Jeruzalem. Tada je ponovno učenicima navijestio svoju smrt: *«Evo ulazim u Jeruzalem gdje će Sin Čovječji biti predan glavarima svećeničkim i književnicima, i oni će ga na smrt osuditi i predati poganim da mu se izruguju, bičuju ga i razapnu. Ali on će uskrsnuti treći dan.»* Ove Isusove riječi su više nego potresne i trebale bi u učenicima probuditi ozbiljniji pristup prema Isusovom poslanju. Ali očigledno je da Isusove riječi uopće ne dodiruju neke od učenika. Naime čim je Isus završio, a možda još i u toku njegovog izlaganja, pred njega dolazi majka Zebedejevih sinova i moli ga da njegove sinove u svome kraljevstvu postavi sebi s desne ili lijeve. Ovo bi se moglo modernim rječnikom opisati kao polijevanje hladnim tušem. Iako ima na papiru vjerne učenike Isus je u svom razmišljanju potpuno sam. Niko ga ne kuži. Ni ostali učenici nisu drugačije razmišljali jer su se svi redom naljutili na ispad Zebedejevih sinova, kao da im je bilo krivo što oni nisu prvi postavili Isusu to pitanje. Svi su se bavili pitanjem vlasti, a nitko se nije sjetio Isusovih riječi koje govore o osudi i razapinjanju.

Zanimljivo je da se Isus ne trudi učiniti razumljivim svojim učenicima. Njegova besjeda je tvrda i nerazumljiva, ali on čvrsto stoji iza nje.

Mene ova Isusova osamljenost u razmišljanju tješi. Jer me podržava u dobrom nastojanju i onda kada me drugi ne razumiju, kad me krivo interpretiraju i kad od mene očekuju ono što im nisam u stanju dati.

Osamljenost u trpljenju

Svakako je još mnogo bolnija Isusova osamljenost u trpljenju, od one koju je doživljavao u razmišljanju. A Isus se baš u trpljenju osjećao osamljen. Vrhunac te osamljenosti Isus doživljava na Maslinskoj gori kad se u molitvi rva s Bogom. Baš onda kada je zapao u strah i tjeskobu trebao je pomoć učenika pa ih je zamolio: *«Žalosna je moja duša do smrti. Ostanite ovdje i bdite.»* Vrativši se iz molitve u kojoj se potpuno predao Božjoj volji pronašao je učenike kako spavaju. To je za njega vrlo bolno iskustvo. Kao da ne vjeruje budi Šimuna: *«Šimune, ti spavaš! Nisi mogao bdjeti ni jedan sat.»* Najveće razočaranje je kad te ostavi netko od koga to ne bi nikada očekivao. Isus je upravo to iskusio, ali ne samo jedanput. Još jednom je, naime, nakon

povratka zatekao učenike kako tonu u san. Nisu mogli ostati u molitvi jer su im oči otežale.

Mogli bismo još sada analizirati Isusovu osamljenost u trenucima osude, razapinjanja, ali jasno je da Isus svoj put muke mora proći sam, bez utjehe i zajedništva svojih učenika.

I ovdje se osjećam bliskim s Isusom. Često me razočaraju oni od kojih najviše očekujem, često su drugima oči otežale za moje problema, a i sam često zatvaram oči na probleme drugih.

Ova osamljenost je za mene bolna. Osjećam da su me krivo shvatili, ostavili me sama. Nitko ne ide za mnom kad postane ozbiljno.

Isus jedno s Ocem

Isus može prihvatiti i izdržati svoju osamljenost jer je jedno s Ocem. U Ivanovom evanđelju jasno se očituje ova povezanost: *«Evo dolazi čas i već je došao: raspršit će se svaki na svoju stranu i mene ostaviti sama. No ja nisam sam jer je Otac sa mnom.»* Ljudi ga napuštaju. Čak se i njegovi učenici povlače u sebe. Svatko bi htio spasiti samo sebe. Svatko kruži samo oko sebe. No, upravo u toj samoći, u toj napuštenosti od svojih prijatelja Isus se ne osjeća sam. Njegov je Otac, naime s njim. To preobražava njegovu osamljenost. Ona postaje Biti-Jedno s Ocem i u Ocu sa samim sobom.

Ovdje bi se želio učiti od Isusa. Još više želio bih moliti da moja osamljenost bude plodonosna. Da preko nje dolazim u odnos s Ocem i Isusom. Učenici su se jednom zgodom osjećali potpuno osamljenima kad ih je uhvatila oluja na Genezaretskom jezeru, a oni su se mučili veslajući jer im je bio protivan vjetar. Tada im je pristupio Isus hodajući po vodi i njihov strah pobijedio riječju: *«Hrabro samo! Ja sam! Ne boj te se!»* Želio bih se prisjetiti ove Isusove riječi u trenucima osamljenosti i doživjeti njegovu ohrabrujuću riječ: *Hrabro samo! Ja sam!*

NAŠA OSAMLJENOST

Držim kako nam je ovo kratko razmatranje Isusove osamljenosti može pomoći da sami prihvatimo i osmislimo našu osamljenost. Ipak valjalo bi dotaknuti onu svjetlu stranu osamljenosti. Zašto svjetlu, zato jer se ljudi danas boje osamljenosti i kao da od nje bježe. Ne osjećaju sebe ako su sami. Stalno moraju biti okruženi

drugim ljudima da bi se uopće osjećali živima. Ali osama može biti i blagoslov. Bez osame nema istinskog odnosa prema Bogu i kao ni prave spoznaje samoga sebe. Ovo može biti Radosna vijest za sve one koji samuju. Unatoč svoj umreženosti, unatoč sve novijih komunikacijskih sredstava mnogi se ljudi osjećaju osamljeno. Samuju u velikim stambenim kompleksima, u podrumima. Samuju usred mnoštva. Jasno je da među ovim suvremenim osamljenicima ima onih koji su osamljeni ne svojom krivnjom. Pater Antun Cvek napisao je potresnu knjigu pod naslovom: «Iz dnevnika otpisanih» u kojoj iz osobnog iskustva govori o mnogim starijim, napuštenim ljudima koji u centru Zagreba žive potpuno osamljeni i koje su obitelj, društvo, a možda i vjernička zajednica otpisali. Kao što smo u uvodu ovoga predavanja rekli Bog nas po proroku Izajiji poziva na zaštitu ovakvih ljudi.

No, želio bih progovoriti o onima, a to smo nerijetko i mi, koji trpe osamljenost unatoč egzistencijalnoj sređenosti. Dostojevski je jednom rekao: «*Povremena je samoća normalnom čovjeku potrebija od jela i pića.*» Čovjek vjernik otkriva da je ova rečenica više nego istinita. Jer osamljenost je prilika u kojoj možemo spoznati sebe onakvima kakvi uistinu jesmo. Ona je prilika da se suočimo s vlastitom golotinjom, ali i da istu predamo Bogu. Tek kad se susretnemo sa samima sobom i s Bogom, moći ćemo se susretati s drugima. Što se u većoj mjeri izlažem vlastitoj osamljenosti, tim se dublje osjećam povezan s drugim ljudima. Osamljenost je dakle uvjet dobrih odnosa s drugima.

Problem nastaje kada se osamljenost počinje miješati s napuštenošću, s usamljenošću i izolacijom. Napuštenost nam govori da smo potpuno sami, da nikoga nemamo te od nikoga ne možemo očekivati pomoć. Gledajući Isusovu osamljenost vidjet ćemo kako se on nikada nije (osim možda na križu) osjetio potpuno napuštenim. Bolni trenuci napuštenosti za njega su bili prilika da njegova ljubav prema čovjeku poraste, a odnos prema Ocu postane još intenzivniji.

Neka nam ovo razmišljanje pomogne da osmislimo svoju osamljenost i učinimo je plodonosnom kako bi porasli u ljubavi, baš kao što je to jednom rekla Isusova mala sestra Magdalena: «*Šutnja i minimum samoće trebaju ti pomoći da se čvršće povežeš s Isusom. Smisao je u tome da rasteš u ljubavi, a ne da te odvajaju od ljudi.*»

Priredio: Domagoj Matošević